Илебездә 2013 елдан алып жирле vзидарә коне билгеләп vтелә. Бу vз язмышларын муниципаль хезмәттә эшләv белән бәйләгән кешеләр бәйрәме. Беренче чиратта - авыл жирлекләре администрацияләре хезмәткәрләре һәм аларнын башлыклары коне. Шундый хезмәткәрләрнен берсе кvп еллар буе Ромодан районы Алтар авыл жирлеген житәкләгән кеше, Менир Хафиз улы Кузяев турында сойләргә телибез.

Авылда хезмәт эшчәнлеген Менир Хафиз улы 1991 елда «Шефная звезда» колхозы рәисе урынбасары итеп башлый, шул вакыт анын рәисе Гафият Рафат улы Аширов була. 1996-98 елларда, Г.Р.Ашировтан сон, Бясыр Исхак улы Нугаев эшли. Аннары 1998-2000 елга кадәр Яфуняев Менир Равильевич житәкләп ала.
Гафият Рафатович Аширов инициативасы белән, авыл хужалыгы предприятиесендә инкубатор, кош-корт фермасы тозелә; анда иткә кош-корт һәм йомырка житештерәләр. Менир Хафизович, кошчылык очен махсус жиһазлар сатып алу очен, Украинадагы Нежин шәһәренә барып, жиһазлар - оборудование китерә. Хужалык шулай ук ит, сот, бортекле һәм техник культуралар житештерә. Моннан тыш, ит эшләнмәләре, казылык һәм куертылган сот житештерv жайга салына. 2002 елдан башлап хужалык «АПО Элеком» жәмгыятьчелек бvлекчәсе була.
2000 елда Менир Хафиз улын жирле vзидарә башлыгы, ә 2006 елда Алтар авыл жирлеге администрациясе башлыгы итеп билгелиләр. Ул эш елларын жылы искә ала, гәрчә мәшәкатьләр дә кvп булса да.
- Мин vз вазыйфамны 20 ел элек алдым, һәм газлаштыру авыл халкынын тормыш сыйфатын яхшырту очен беренче чираттагы бурыч булды. Газ челтәренә шәхси йортлар, мәктәп, медпункт, аннары авыл жирлеге администрациясе һәм мәдәният йорты тоташтырылды, - дип анлатты Менир Хафизович. - Бvгенге кондә ботен авыл буенча газ vтә, торак фонднын 98% газ белән тәэмин ителгән. Безнен жирлектә ике процент яшь гаиләләр йортлар този. Сvз унаенда, агымдагы елнын беренче айларында авылда дvрт бала туды.
Хәзер жирлек территориясендә 980 кеше яши - бу 365 хужалык, шуна кvрә эш һәрвакыт житәрлек. Авылдашларынын тормышын унайлы итv очен биредә тозекләндерv эшләре белән ныклап шогыльләнәләр. Берничә ел элек «Авыл территорияләрен комплексы

vcтерv» программасы буенча 7,5 км суvткəргеч челтəр тозелгəн, яна су башнясы урнаштырылган. Первомайский урамын, зəрəтлəргə кадəр һəм Советская урамын, республикабызда бердəн-бер Советлар вакытында да эшлəп килгəн мəчеткə кадəр тозелде. Салкыннарга кадəр, район житəкчесе һəм авыл халкы хатлары нəтижə бирсə, Октябрьская урамындагы юлны, перекресткага кадəр, барлыгы 500 метрны ремонтларга кирəк булачак.
Менир Хафизовичнын даими кон- тролендə авылнын социаль объектлары: медицина пункты, ул эшлəгəн елларда тозелгəн, мəктəп, авыл мəдəният йорты тора. Аларда да янарыш бара. Шулай итеп, Алтар мəдəният йортында жылылык системасын тулысынча алыштырганнар, коллектив откан грантка заманча жиһазлар сатып алганнар. Ə бер ай элек кенə, мəктəпнен «Туган якны ойрəнv» музеенын капиталь ремонт vткəрелгəн яна экспозициясе ачылды.
- Менир Хафизович, кон кадагында торган пандемия турында да əйтеп китəр идегез?
- Пандемия вакытында без башка тобəклəрдəн килгəн авыл халкы белəн дə элемтəгə кердек. Барлык саклык чараларын vтəргə һəм ике атналык карантин вакытында ойдə калырга кирəклеген анлаттылар. Азык - толек белəн кибеткə мохтаж олкəн яшьтəге кешелəргə волонтерлар йорде, - дип уртаклашты Менир Хафизович. - Якташлар мəжбvри чараларга бик телəп карадылар. Бу олкəдə проблемалар тумады.
Жирлектə мəшəкатьлəр кvп. Язгы жылы коннəр башлану белəн дə проб- лемалар артты. Авыл халкы йорт яны территориялəрен жыештыруга кереште һəм коры vлəн яну куркынычы туды. Рес- публикабыз буенча да шунын аркасында янгыннар чыгуны ишетеп тордык. Ə Алтарда хəллəр башкача тора, Менир Хафиз улы Кузяев монын турында:
- Бəхеткə, жирлектə янгын сvндерv машинасы һəм ирекле янгын дружинасы бар; алар янгын учагын сvндерv очен санаулы минутларда, килеп житəлəр, шалтырату алгач ук, - дип билгелəп vтте Менир Хафизович.
Сонгы ике ел эчендə авылда 15 урам яктырту ноктасы урнаштырылган, хəзер урамнарда тəvлекнен карангы вакытында якты була. «Без тормышны унайлырак итv очен авыл халкы очен эшлибез», - дип остəде башлык.
Узган ел Мордовия Республикасы житəкчелеге һəм Дəvлəт Советы депутаты А.И.Атласов ярдəме белəн «Ро- моданово-Алтар-Белозерье» юлына капиталь ремонт ясалган, шулай ук анын спонсорлык ярдəме белəн авыл юлларында чокырлар да ремонтланган.
Алтар авыл жирлеге бюджетына 340 жир пай жирлəреннəн салым керə, алар бу жирлəрне арендалаучы «Элеком» жəмгыятьчелеге тvли. Жир салымы шулай ук Р.А.Ишкининнан да керə; ул берничə ел элек гранд отты һəм дəvлəттəн vсеш очен субсидия алды. Шул акчага техника һəм эре могезле терлек сатып алган. Фермер 9 га мəйданда азык культуралары vстерə. Моннан тыш, жир һəм милек очен халыктан да салымнар керə.
Быел кыш юл читендə авыл халкы чvп белəн тутырылган пакетлар калдыру турында Менир Хафизович белəн сойлəгəн идек, ə мин «Юлдаш»та язган идем. Бу ситуацияне авыл житəкчесе тозəтергə ышандырды. Əйткəн сvз - каккан казык, дигəндəй, шулай булды да.
«Агымдагы елнын беренче апрелен- нəн авыл жирлегендə «Ремондис» компаниясе тарафыннан каты конкvреш калдыкларын чыгару оештырылды, чvп тартмалары куелды. Хəзер ин кимендə 400 мен сум акча шул тартмалар мəй- данчыгын тозеклəндерv очен кирəк», - дип уртаклашты Менир Хафизович.

2023 елда авыл жирлеге, Алтар авылынын ижтимагый территорияләрен тозекләндерv очен, «Заманча шәһәр тирәлеген формалаштыру» муниципаль программасында катнашырга планлаштыра. Моннан тыш, Октябрь урамы буенча автомобиль юлын ремонтлау да каралган. Планнары бар, авыл жирлеге хезмәткәрләре тырышлыгы белән алар тормышка ашырылыр дип ометләнәбез.
Барысын да Алтар авылы халкы очен эшлиләр.

Наилә НАСЫРОВА